

Výzkumná zpráva Kongresu

Ochrana občanů USA v zahraničí

JAKUB LORENC

Úvod

V rámci této výzkumné zprávy budou rozebrány některé otázky spojené s ochranou občanů Spojených států v zahraničí. Na toto téma je možné nahlížet z mnoha různých pohledů. V rámci výzkumné zprávy však budou řešeny pouze některé otázky. Přiblíženy budou instituty diplomatické a konzulární ochrany a dále bude pozornost věnována některým aspektům mezinárodního trestního soudnictví a extradice. Kromě obecného úvodu k jednotlivým tématům bude zmíněna i praxe Spojených států v těchto oblastech a její případné problematické body.

1. Diplomatická ochrana

Diplomatická ochrana patří mezi tradiční instituty mezinárodního práva. Její podstatou je, že poruší-li stát pobytu v poměru k cizinci povinnosti vyplývající pro tento stát z mezinárodního práva, může domovský stát převzít nárok svého občana na odčinění mu způsobené újmy a uplatňovat tento nárok vůči povinnému státu jako vlastní.¹ Ze sporu vnitrostátního se tak stává spor mezinárodní. Jeho urovnání se řídí pravidly platnými pro řešení sporů podle mezinárodního práva. Je však věcí státu, jakým způsobem nárok uplatní. Může se jednat například o diplomatická jednání, využití dobrých služeb či zprostředkování, mediace, arbitráže, přerušení diplomatických styků, případně i retorce a sankce.² V minulosti byla pro účely diplomatické ochrany také často použita síla, či hrozba silou. Jak podotkla Komise pro mezinárodní právo, obyčejové právo nevyklučovalo použití vojenské intervence při výkonu diplomatické ochrany. V současnosti by však takový postup byl v rozporu se zákazem použití síly v mezinárodních vztazích zakotveného v Chartě Spojených národů.³

Text Charty Spojených národů však ne zcela jasně vymezuje některé otázky spojené například s výkonem v Chartě aprobovaného práva státu na sebeobranu. Není třeba jasné, zda je možné sebeobranu vykonávat proti nestátním aktérům (např. teroristické skupiny), dále zda je pod výkon práva na sebeobranu možné vztáhnout například ochranu občanů a majetku v zahraničí.⁴ Na preemptivní sebeobranu se dle většinového názoru právo na sebeobranu nevztahuje. Aby bylo možné využít práva na sebeobranu, je nutné, aby k ozbrojenému útoku již došlo. Spojené státy stejně jako Izrael a Austrálie koncept preemptivní sebeobrany zastávají nebo zastávaly. Koncept však není většinou mezinárodního společenství uznáván a takové jednání

¹ Potočný, M., Ondřej, J. *Mezinárodní právo veřejné – Zvláštní část*. 6. Doplněné a rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 65

² KÜNZLI, A. Exercising Diplomatic Protection [online]. *Max-Planck-Institut für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht* [cit. 2. 1. 2021], s. 324. Dostupné z: https://www.zaoerv.de/66_2006/66_2006_2_a_321_350.pdf

³ Tamtéž, s. 331.

⁴ KHAN, K. A. Use of Force and Human Rights under International Law [online]. *Athens Journal of Law - Volume 3, Issue 2* [cit. 2. 1. 2021], s. 144-145. Dostupné z: <https://www.athensjournals.gr/law/2017-3-2-4-Khan.pdf>

by bylo považováno za agresi. Ve svém rozsudku ve věci akcí Spojených států v Nikaragui Mezinárodní soudní dvůr mimo jiné jmenoval čtyři pravidla pro výkon práva na sebeobranu. Stát, který je obětí ozbrojeného útoku, musí deklarovat, že byl napaden. Dále neexistuje žádná norma mezinárodního práva, která by opravňovala stát k výkonu kolektivní sebeobranu na základě jeho vlastního uvážení (tedy např. bez smluvního závazku). Stejně tak kolektivní sebeobranu není možné aplikovat v případě absence žádosti ze strany postiženého státu. Stát využívající právo na sebeobranu by také měl informovat Radu bezpečnosti.⁵

Porušení mezinárodního práva vůči cizinci je často zároveň porušením vnitrostátního práva státu pobytu. V tomto případě je třeba, aby poškozená strana využila všechny obvyklé opravné prostředky, které stát pobytu umožňuje. Až poté je možné, aby byl nárok uplatněn státem v mezinárodním soudním či obdobném řízení v rámci diplomatické ochrany.⁶

Diplomatickou ochranu může převzít jen stát, který prokáže, že mezi chráněnou osobou a tímto státem existuje opravdový vztah (genuine link). Pokud tomu tak není, nelze založit diplomatickou ochranu. K této podmínce se vztahuje slavný případ *Nottebohm* z roku 1955. Pan Nottebohm, který měl německé občanství, se v roce 1905 usadil v Guatemale. V říjnu 1939, po začátku druhé světové války, navštívil Evropu a získal lichtenštejnské občanství. V roce 1940 se vrátil do Guatemaly, kde pokračoval v obchodní činnosti do roku 1943, kdy byl donucen ji v důsledku válečných opatření opustit a byl internován, jelikož byl považován za občana Německa, se kterým byla Guatemala ve válce. Lichtenštejnsko se následně po Guatemale z titulu diplomatické ochrany domáhalo odškodnění její jednání vůči panu Nottebohmovi. Podle Mezinárodního soudního dvora pouze pouto státního občanství může oprávnit stát, aby nárok mezinárodně uplatnil. Mezi Lichtenštejnskem a panem Nottebohmem však takovéto pouto skutečně nevzniklo a Lichtenštejnsko tak nemohlo jeho nárok uplatnit. Získání lichtenštejnského občanství panem Nottebohmem mělo fungovat pouze jako zástěrka a Guatemala proto nepochybila, pokud na něj hleděla jako na německého občana a k jeho novému státnímu občanství nepřihlédla.⁷

Subjektem diplomatické ochrany mohou být i právnické osoby. Diplomatickou ochranu může uplatňovat stát, jehož příslušnost právnická osoba má. Rozhodující je zde sídlo právnické osoby a právo státu, podle kterého byla právnická osoba zřízena.⁸

⁵ KHAN, K. A. Use of Force and Human Rights under International Law [online]. *Athens Journal of Law* - Volume 3, Issue 2 [cit. 2. 1. 2021], s. 149-150. Dostupné z:

<https://www.athensjournals.gr/law/2017-3-2-4-Khan.pdf>

⁶ Potočný, M., Ondřej, J. *Mezinárodní právo veřejné – Zvláštní část*. 6. Doplněné a rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 66

⁷ Tamtéž s. 66

⁸ Tamtéž

Je důležité zdůraznit, že stát nemá povinnost poskytovat diplomatickou ochranu, jedná se o jeho právo. Je tedy věcí státu, zda diplomatickou ochranu poskytne, či nikoliv (viz rozsudek ve věci *Barcelona Traction* z roku 1970). Ve shodném rozsudku Mezinárodní soudní dvůr shledal, že povinnost státu aplikovat diplomatickou ochranu může být stanovena vnitrostátním právem. Zákodárce může stanovit povinnost státu chránit své občany v cizině.⁹

O důležitosti diplomatické ochrany svědčí i fakt, že Komise pro mezinárodní právo v roce 2006 přijala návrh článků o diplomatické ochraně obsahující 19 článků. Ty vychází z výše zmíněných východisek, ale zároveň představují i určitý vývoj institutu. Návrh článků byl postoupen Valnému shromáždění OSN, které ve svých rezolucích (naposledy v roce 2019) státy opakovaně vyzvalo k případným připomínkám k návrhu a aby se vyjádřily k návrhu Komise pro mezinárodní právo, aby byla na základě článků vypracována mezinárodní smlouva upravující diplomatickou ochranu.¹⁰ K výraznému posunu ve věci článků tak dosud nedošlo.

Podobnou roli jako diplomatická ochrana mohou plnit i různé ad hoc zřízené panely. Jako příklad lze uvést Iran-United States Claims Tribunal ("IUSCT"), který vznikl v roce 1981 na základě dohody obou zemí, mimo jiné za účelem rozhodování o nárocích občanů USA vůči Iránu a občanů Iránu vůči Spojeným státům. Poškození jednotlivci se se svými nároky mohli obracet přímo na tento tribunál. Řízení zároveň vylučovalo jakýkoli vnitrostátní nebo mezinárodní spor ve věci a tím i aplikaci diplomatické ochrany.¹¹

2. Konzulární ochrana

Konzulární úřad je zahraniční orgán státu zřízený na území druhého státu za účelem ochrany zájmů vysílajícího státu a jeho občanů (fyzických a právnických osob) a k plnění úkolu správního, hospodářského a občanskoprávního rázu. Na rozdíl od diplomatických misí tedy svůj stát nezastupovaly všestranně ani neměly reprezentativní povahu. Rozdíl mezi diplomatickými a konzulárními úřady se postupně stírá, v současnosti konzulární funkce často vykonává diplomatický úřad, který za tímto účelem má vlastní konzulární oddělení, a naopak konzulární úřady mohou plnit reprezentativní úkoly politického rázu.¹²

Otázky spojené s fungováním konzulárních úřadů jsou upraveny ve Vídeňské úmluvě o konzulárních stycích (dále jen „Vídeňská úmluva“)¹³ a případně dvoustranných smlouvách o konzulárních stycích, které obecný rámec Vídeňské úmluvy konkretizují.

⁹ Tamtéž s. 67

¹⁰ Bližší informace lze nalézt na stránkách Komise pro mezinárodní právo - Diplomatic Protection. International Law Commission [online]. United Nations, © 2021 [cit. 28. 12. 2020]. Dostupné z: https://legal.un.org/ilc/guide/9_8.shtml

¹¹ Iran-United States Claims Tribunal [online]. IUSCT [cit. 2. 1. 2021]. Dostupné z: <https://iusct.com/about/>

¹² Potočný, M., Ondřej, J. Mezinárodní právo veřejné – Zvláštní část. 6. Doplněné a rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 209

¹³ Vídeňská úmluva o konzulárních stycích [online]. *Zákony pro lidi* [cit. 2. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-32>

Konzulární úřad má mimo jiné chránit zájmy občanů vysílajícího státu (jak fyzických, tak právnických osob) a poskytovat jim pomoc a ochranu. Může se jednat i o zastupování občanů vysílajícího státu v případech, kdy se vzhledem k nepřítomnosti nebo z jiných důvodů nejsou schopni sami včas ujmout obhajoby svých práv a zájmů.

Důležitou povinností je dle čl. 36 Vídeňské úmluvy informování konzulárního úřadu v případě, kdy byl v jeho konzulárním obvodu zatčen, uvězněn, vzat do vazby nebo zadržen jiným způsobem občan vysílajícího státu. Příslušné orgány přijímajícího státu jsou povinny bez prodlení o tom informovat konzulární úřad vysílajícího státu, pokud o to jeho státní příslušník požádá. O tomto právu musí být náležitě poučen.¹⁴

S nesplněním povinností dle čl. 36 souvisí případ *Le Grand* (Německo vs. USA), řešený Mezinárodním soudním dvorem. V roce 1982 orgány USA zadržely bratry *Le Grandovy*, vedly vůči nim řízení a později byli odsouzeni za vraždu při loupežném přepadení k trestu smrti. Po popravě *Karla La Granda* se Německo pokusilo zabránit popravě *Waltera La Granda* a žádalo Mezinárodní soudní dvůr o vydání zatímního opatření, které by zakázalo výkon trestu do doby konečného rozhodnutí ve věci. Nárok Německa byl založen i na diplomatické ochraně. Přestože Mezinárodní soudní dvůr 3. 3. 1999 zatímní opatření vydal, *Walter La Grand* byl 5. 3. 1999 popraven. Ve svém konečném rozhodnutí z roku 2001 Mezinárodní soudní dvůr shledal, že Spojené státy porušily čl. 36 Vídeňské úmluvy, když obvinění nebyli informováni o svých právech dle tohoto ustanovení. Německu tak bylo znemožněno, aby včas poskytlo pomoc dle Vídeňské úmluvy. Spojené státy rovněž porušily závazek uložený rozhodnutím o zatímním opatření ze dne 3. 3. 1999. Další z kauz, kdy Spojené státy porušily svoje závazky dle čl. 36 Vídeňské úmluvy, byl spor *Paraguay versus USA*.¹⁵

Dělicí linie mezi diplomatickou ochranou a konzulární asistencí není vždy úplně jasná a samy státy ji někdy kvalifikují nesprávně.¹⁶

Jednou z povinností přijímajícího státu patří povinnost učinit veškerá vhodná opatření, aby místnosti mise byly chráněny před napadením nebo poškozením a aby nedošlo k rušení klidu mise nebo k újmě na její důstojnosti. Toto pravidlo bylo vyjádřeno i Mezinárodním soudním dvorem v případě diplomatického a konzulárního personálu v Teheránu z roku 1980.¹⁷ Ochranu diplomatického personálu a diplomatických misí zajišťuje *Diplomatic Security Service (DSS)*, které spadá pod ministerstvo zahraničí.¹⁸ Tato organizace vznikla v roce 1985 jako reakce na časté

¹⁴ Potočný, M., Ondřej, J. *Mezinárodní právo veřejné – Zvláštní část*. 6. Doplněné a rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 213

¹⁵ Tamtéž, s. 213.

¹⁶ KÜNZLI, A. *Exercising Diplomatic Protection* [online]. *Max-Planck-Institut für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht* [cit. 2. 1. 2021], s. 322-323. Dostupné z: https://www.zaoerv.de/66_2006/66_2006_2_a_321_350.pdf

¹⁷ Potočný, M., Ondřej, J. *Mezinárodní právo veřejné – Zvláštní část*. 6. Doplněné a rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 201

¹⁸ *Protecting U.S. Missions Abroad* [online]. *U. S. Department of State* [cit. 3. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.state.gov/protecting-us-missions-abroad>

teroristické útoky proti americkým ambasádám v 80. a 90. letech. Spjovala v sobě funkce dosavadního Office of Security, Diplomatic Courier Service a další bezpečnostní funkce Ministerstva zahraničí. Agenti DSS získali v roce 1986 získali nově pravomoci vyšetřujícího orgánu v trestním řízení, včetně práva zatýkat podezřelé.¹⁹ V roce 2012 Spojenými státy otrásl teroristický útok na velvyslanectví v libyjském Bengházi, který byl následně podrobně, byť s ne zcela jasnými výsledky vyšetřován.²⁰ V návaznosti na incident došlo v roce 2013 k personálnímu posílení ochrany zastupitelských úřadů a vytvoření nového centra specializující se na kybernetické hrozby.²¹ Z událostí v posledních letech lze zmínit také náhlé zdravotní problémy amerických a kanadských diplomatů na Kubě na přelomu let 2016 a 2017, které byly dle vědců pravděpodobně způsobeny mířenými radiovými vlnami.²²

3. Extradice

Extradicí se rozumí vydání osoby státem, na jehož území se nachází, jinému státu na jeho dožádání nebo k výkonu trestu. Obecné mezinárodní právo zásadně neukládá státu povinnost extradice. Závazek státu většinou vzniká na základě vzájemné dohody se státem dožadujícím se provinilé osoby. Může se jednat o dohodu ad hoc, zvláštní extradiční smlouvu, smlouvu o právní pomoci nebo extradiční doložku obsaženou v mnohostranné smlouvě.²³

Ve Spojených státech je extradice vázána na splnění několika podmínek. Zaprvé povinnost vydat cizince pobývajícího v USA musí vyplývat z mezinárodní smlouvy. Odvolací soud pátého okresu v roce 1998 rovněž připustil vydání na základě exekutivní dohody (neschvalované Senátem), pokud by pro to byl Kongresem vytvořen zákonný podklad. Vydávání bývá dále omezeno pouze na určité, smluvně vymezené trestné činy. Novější smlouvy váží možnost vydání na oboustrannou trestnost (tedy, že se jedná o trestný čin dle obou dotčených jurisdikcí) a taxativní seznam extradičních trestných činů neobsahují. Tyto smlouvy pak také vymezují okruh trestných činů, pro které extradice není možná. Jedná se o vojenské a politické trestné činy. Druhá zmíněná kategorie může být v praxi problematická v tom, když nemusí být zcela zřejmé, jaké trestné činy je možné do této kategorie podřadit.²⁴

¹⁹ Podrobněji k vývoji ochrany diplomatického personálu a souvisejícím tématům - Diplomatic Security Service: Then & Now [online]. U. S. Department of State [cit. 8. 8. 2021]. s. 68. Dostupné z: https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/05/255554_thenandnow.pdf

²⁰ H. Rept. 114-848 - FINAL REPORT OF THE SELECT COMMITTEE ON THE EVENTS SURROUNDING THE 2012 TERRORIST ATTACK IN BENGHAZI [online]. Congress.gov [cit. 2. 1. 2021]. Dostupné z:

<https://www.congress.gov/congressional-report/114th-congress/house-report/848/1>

²¹ Diplomatic Security Service: Then & Now [online]. U. S. Department of State [cit. 8. 8. 2021]. s. 83. Dostupné z: https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/05/255554_thenandnow.pdf

²² např. viz. 'Havana syndrome' likely caused by directed microwaves - US report. BBC News [online]. 26. 12. 2020 [cit. 8. 8. 2021]. s. 83. Dostupné z:

<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-55203844>

²³ Potočný, M., Ondřej, J. Mezinárodní právo veřejné – Zvláštní část. 6. Doplněné a rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 95

²⁴ GARCIA, M. J., DOYLE, Ch. Extradition To and From the United States: Overview of the Law and Recent Treaties. Congressional Research Service [online]. Federation of American Scientists [cit. 10. 1. 2021], s. 3-7. Dostupné z: <https://fas.org/sqp/crs/misc/98-958.pdf>

Historicky ožehavým tématem je vydávání vlastních státních občanů. Jednotlivé smlouvy se k této otázce staví různě, přičemž lze identifikovat tři hlavní skupiny. Některé počítají s vydáváním bez ohledu na občanství, další pak explicitně stanovují, že stát nemá povinnost vydávat své vlastní občany. Třetí druh klauzulí pak jako obecné pravidlo uvádí, že státy nemají povinnost vydávat své vlastní občany, avšak umožňuje exekutivním orgánům i přesto svého občana vydat. Tuto možnost v současnosti stanovuje americké vnitrostátní právo i v případě druhé výše zmiňované skupiny smluv. Tato úprava byla několikrát soudy shledána ústavně konformní a americké úřady proto mohou vydat svého vlastního občana i v případě, že příslušná extradiční smlouva s vydáváním vlastních občanů nepočítá.²⁵

Dalšími z v extradičních smlouvách zpravidla upravovaných podmínek je neuplynutí promlčecí doby a zákaz dvojího stíhání za tentýž čin.²⁶

Co se týče vlastního procesu, zásadní je v něm činnost dvou aktérů. Soud posuzuje, zda jsou splněny podmínky extradice dle příslušné mezinárodní smlouvy a vnitrostátního práva. Pokud soud dospěje k tomu, že splněny nejsou, může se dožadující vláda obrátit na jiného soudce či soud (jedná se o specifický opravný prostředek). V případě, že soud potvrdí, že podmínky jsou splněny, je na ministru zahraničí, zda bude osoba vydána. Rozhodnutí je plně v jeho diskreci a jedná se o politickou, nikoli právní otázku.²⁷

4. Mezinárodní trestní soudnictví

Mezinárodní právo stanovuje trestněprávní odpovědnost za porušení zákazu použití ozbrojené síly, pravidel vedení války a zákazu zločinů proti lidskosti. Tato odpovědnost dopadá na jednotlivce, kteří se těchto činů sami přímo nebo nepřímo dopustili.²⁸

K rozvoji mezinárodního trestního soudnictví došlo po druhé světové válce, kdy byli váleční zločinci z Německa a Japonska souzeni vojenskými tribunály v Norimberku a Tokiu. Radou bezpečnosti byly pak v devadesátých letech zřízeny dva ad hoc tribunály – Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii (1993) a Mezinárodní trestní tribunál pro Rwandu (1994). V roce 1998 pak byl přijat Statut Mezinárodního trestního soudu. Na jeho základě vznikl první univerzální mezinárodní trestní soud. Jeho jurisdikce se vztahuje na zločin genocidy, zločiny proti lidskosti a zločin agrese.²⁹

²⁵ GARCIA, M. J., DOYLE, Ch. Extradition To and From the United States: Overview of the Law and Recent Treaties. *Congresional Research Service* [online]. Federation of American Scientists [cit. 10. 1. 2021], s. 3-7. Dostupné z: <https://fas.org/sgp/crs/misc/98-958.pdf>

²⁶ Tamtéž s. 14-15.

²⁷ GARCIA, M. J., DOYLE, Ch. Extradition To and From the United States: Overview of the Law and Recent Treaties. *Congresional Research Service* [online]. Federation of American Scientists [cit. 10. 1. 2021], s. 25-26. Dostupné z: <https://fas.org/sgp/crs/misc/98-958.pdf>

²⁸ Potočný, M., Ondřej, J. *Mezinárodní právo veřejné – Zvláštní část*. 6. Doplněné a rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 502

²⁹ Tamtéž, s. 505

Spojené státy Statut Mezinárodního trestního soudu (MTS) neratifikovaly. Mezinárodní trestní soud má jurisdikci zabývat se zločiny, které byly spáchány občany členských států, ale také zločiny spáchanými na území členských států. Proti druhé zmiňované variantě Spojené státy při vyjednávání, které předcházelo vzniku soudu, protestovaly, avšak neúspěšně. Dle Spojených států vyšetřování občanů Spojených států bez jejich souhlasu představuje zásah do jejich suverenity. Administrativa prezidenta Bushe vyvíjela aktivitu s cílem ochrany občanů USA před možným vyšetřováním například v souvislosti s misemi OSN. Rovněž také formálně revokoval podpis Statutu Mezinárodního trestního soudu. Kromě toho také usiloval o uzavírání dvoustranných smluv, které by občanům Spojených států zaručovaly imunitu před vydáním Mezinárodnímu trestnímu soudu. Státům, které odmítly dohodu podepsat, hrozily zejména škrty v rozvojové pomoci.³⁰ Bushova administrativa také hrozila vetovat prodloužení mírových operací OSN a stáhnout svoje jednotky účastnící se mírových misí v Bosně. Vymohli si tak přijetí kontroverzní rezoluce Rady bezpečnosti, která měla poskytnout na 12 měsíců imunitu příslušníkům mírových misí ze zemí, které nejsou smluvní stranou Statutu Mezinárodního trestního soudu. Tato výjimka byla následně prodlužována až do června 2004, kdy ji Rada bezpečnosti odmítla prodloužit.³¹

V roce 2020 odvolací komora MTS změnila rozhodnutí přípravného senátu z minulého roku týkající se zahájení vyšetřování možných zločinů spáchaných Talibanem, afghánskými a americkými vojáky v Afghánistánu, včetně zacházení se zadrženými v rámci „války proti teroru“. Reakce Spojených států na toto rozhodnutí byla velmi negativní, ministr Pompeo krok označil za „dechberoucí akci ze strany neodpovědné politické instituce, která se maskuje jako soudní orgán“.³² Na začátku září 2020 uvalily Spojené státy sankce na prokurátorku MTS Fatou Bensoudu a dalšího z vysoce postaveného vyšetřovatele Phakisu Mochochoka. Sankce zahrnují zákaz vstupu a blokaci majetku. Tento krok byl na mezinárodním poli většinově odsouzen, a to i Evropskou unií a dalšími spojenci USA.³³

Závěr

³⁰ DWORKIN, Anthony. Why America is facing off against the International Criminal Court [online]. *European Council on Foreign Relations*. European Council on Foreign Relations [cit. 2. 1. 2021]. Dostupné z: https://ecfr.eu/article/commentary_why_america_is_facing_off_against_the_international_criminal_court/

³¹ Q&A: International Criminal Court. *BBC News* [online]. 25. 6. 2015 [cit. 10. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-11809908>

³² DWORKIN, Anthony. Why America is facing off against the International Criminal Court [online]. *European Council on Foreign Relations*. European Council on Foreign Relations [cit. 2. 1. 2021]. Dostupné z: https://ecfr.eu/article/commentary_why_america_is_facing_off_against_the_international_criminal_court/

³³ US Sanctions on the International Criminal Court. *Human Rights Watch* [online]. Human Rights Watch. [cit. 10. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/12/14/us-sanctions-international-criminal-court>

Jak bylo ukázáno, s ochranou občanů Spojených států v zahraničí lze spojovat mnoho dílčích otázek a problémů. Bude na zákonodárcích, aby vymezili základní rámec, ze kterého bude politika Spojených států v této oblasti vycházet, včetně toho, jaká témata budou akcentována a jaká spíše upozaděna.

Bude uzákoněna povinnost státu aplikovat diplomatickou ochranu, a jakým způsobem ji budou Spojené státy vykonávat? Jak budou Spojené státy chránit svoje diplomatické mise v zahraničí a jak budou vymáhat plnění závazků ze strany jiných států, když samy v této oblasti v minulosti několikrát pochybily? Měly by Spojené státy vydávat svoje občany do zahraničí? Měly by Spojené státy chránit svoje občany před řízením před Mezinárodním trestním soudem? A jakým způsobem? To jsou jen některé z otázek, na které by měl Kongres odpovědět.

Postoje obou hlavních stran a jejich frakcí v této oblasti vychází především z jejich pojetí zahraniční politiky.

Většina republikánů je spíše podezíravá k spolupráci v rámci OSN a dalších mezinárodních organizací. Historicky byli také nakloněni unilaterálním akcím v zahraničí. Za účelem ochrany zájmů Spojených států a jejich občanů jsou připraveni sáhnout i ke krokům přinejmenším na hraně mezinárodního práva. Republikánský negativní postoj k Mezinárodnímu trestnímu soudu byl již výše zmíněn.

Demokratická strana většinově dává přednost blízké kooperaci v rámci mezinárodního společenství a mezinárodních organizací. Zásahům do zahraničí se v minulosti nevyhýbaly ani demokratické administrativy, byť většinou usilovaly o to, aby byly operace prováděny pod záštitou OSN nebo NATO. Ve vztahu k Mezinárodnímu trestnímu soudu jsou demokraté kooperativnější a i za situace, kdy USA nejsou smluvní stranou Statutu Mezinárodního trestního soudu, se například Obamova administrativa snažila se soudem spolupracovat.

Zdroje:

Potočný, M., Ondřej, J. *Mezinárodní právo veřejné – Zvláštní část*. 6. Doplněné a rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, 532 s.

KHAN, K. A. Use of Force and Human Rights under International Law [online]. *Athens Journal of Law* - Volume 3, Issue 2 [cit. 2. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.athensjournals.gr/law/2017-3-2-4-Khan.pdf>

KÜNZLI, A. Exercising Diplomatic Protection [online]. *Max-Planck-Institut für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht* [cit. 2. 1. 2021]. Dostupné z: https://www.zaoerv.de/66_2006/66_2006_2_a_321_350.pdf

Diplomatic Protection. *International Law Commission* [online]. United Nations, © 2021 [cit. 28. 12. 2020]. Dostupné z: https://legal.un.org/ilc/guide/9_8.shtml

US Sanctions on the International Criminal Court. *Human Rights Watch* [online]. Human Rights Watch. [cit. 10. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/12/14/us-sanctions-international-criminal-court>

Iran-United States Claims Tribunal [online]. *IUSCT* [cit. 2. 1. 2021]. Dostupné z: <https://iusct.com/about/>

Q&A: International Criminal Court. *BBC News* [online]. 25. 6. 2015 [cit. 10. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-11809908>

GARCIA, M. J., DOYLE, Ch. Extradition To and From the United States: Overview of the Law and Recent Treaties. Congressional Research Service [online]. *Federation of American Scientists* [cit. 10. 1. 2021]. Dostupné z: <https://fas.org/sqp/crs/misc/98-958.pdf>

Vídeňská úmluva o konzulárních stycích [online]. *Zákony pro lidi* [cit. 2. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-32>

Protecting U.S. Missions Abroad [online]. *U. S. Department of State* [cit. 3. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.state.gov/protecting-us-missions-abroad>

H. Rept. 114-848 - FINAL REPORT OF THE SELECT COMMITTEE ON THE EVENTS SURROUNDING THE 2012 TERRORIST ATTACK IN BENGHAZI [online]. *Congress.gov* [cit. 2. 1. 2021]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/congressional-report/114th-congress/house-report/848/1>

DWORKIN, Anthony. Why America is facing off against the International Criminal Court [online]. *European Council on Foreign Relations*. European Council on Foreign Relations [cit. 2. 1. 2021]. Dostupné z: https://ecfr.eu/article/commentary_why_america_is_facing_off_against_the_international_criminal_court/

Diplomatic Security Service: Then & Now [online]. *U. S. Department of State* [cit. 8. 8. 2021]. s. 68. Dostupné z: https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/05/255554_thenandnow.pdf

Odkazy na další zdroje:

Případ Nottebohm - <https://icj-cij.org/en/case/18>

Případ Barcelona Traction - <https://www.icj-cij.org/en/case/50/judgments>

Případ diplomatického a konzulárního personálu v Teheránu - <https://www.icj-cij.org/en/case/64>

Případ Le Grand - <https://www.icj-cij.org/en/case/104>

Případ Nikaragua - <https://www.icj-cij.org/en/case/70/judgments>

Statut Mezinárodního trestního soudu -

<https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/04/Rimsky-statut.pdf>

Rezoluce Rady bezpečnosti č. 1422 (2002) -

<https://digitallibrary.un.org/record/468885>